

גלין רס"ט
שנה ר' תשע"ז

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

סיפורי חז"ל

רב יוסי ישב ועסק בתורה, בא אליו רבי אבא, ראהו רבי יוסי קם לקראתו ואמר, הנה בעל ההלכה בא. עסקו שניהם בתורה עד שהחשיך והמשיכו בלימוד עד חצות הלילה. אחר חצות נרדם רבי אבא ורבי יוסי ישב והביט בו, והנה ראה את פניו והם נעשים אדומים והוא צוחק, באותו רגע התמלא הבית אור גדול, הבין רבי יוסי שהשכינה שורה בבית, השפיל עיניו וישב שם עד שהאיר היום, וכל אותו זמן היה אור גדול וזוהר בבית. כשהאיר היום החשיך בבית ורבי אבא התעורר כשפניו מאירות ועיניו צוחקות. אחז בו רבי יוסי בחרדת קודש, הבין רבי אבא כוונתו ואמר לו יודע אני מה רצונך, שאספר לך מה ראיתי. שר הפנים המלאך מטטרון נשא את נשמתו למעלה וראיתי שם סודות עליונים, ראיתי נשמות צדיקים בחדרים עליונים, ושר הפנים אמר להם, אשריכם צדיקים שבגללכם נבנה אני בבנין קדוש של השם היקר להשפיע לצבאותיו של מלך העליון. ועוד ראיתי את תורת שלמדתי מונחת שם תלי תלים כמגדל גדול, לכן שמחתי מאוד ואתה ראית זאת על פני.

(ז"ח ויצא כח)

פרשת השבוע

הנתבע לטעון, וגם עכשיו אין אני יכול עדיין לשלם את כל חובי. מתוך כובד ראש שמע הרב את טענותיהם של שני הצדדים, הרחר רגעים אחדים ופתאום תלה עיניו בבנו ותלמידו, הסתכל בפניהם ואמר להם ילדים תלמידי! הלא שמעתם את הטענות, זה אומר כי כבר הרחיב ה' את גבולו של בעל חובו, והלה מכחש. הענין מסובך כי הרחבת גבול זהו דבר שאי אפשר לקבוע אותו בדיוק, ואני שואל אתכם שאתם לומדים אצלי תלמוד והלכה, מה הייתם אתם פוסקים להלכה בסכסוך כעין זה? קודם שהספיק חברו להתעמק בשאלה זו קפץ יצחק אלחנן הצעיר ואמר: אבא, הלא יש לפנינו גמרא מפורשת (חולין פ"ד) על הפסוק 'כי ירחיב ה' את גבולך ואמרת אוכלה בשר', מכאן אמר רבי אלעזר בן עזריה, מי שיש לו מנה יקח לפסו (לקדרתו לבשל) ליטרא ירק, עשרה מנה יקח לפסו ליטרא דגים, חמישים מנה יקח לפסו ליטרא בשר, והרי מוכח מכאן שמי שיש לו חמישים מנה, כלומר חמשת אלפים זהובים זוהי הרחבת גבול, ישבע איפוא הנתבע שאין לו עדיין חמשת אלפים זהובים, והתובע יהיה מוכרח לחכות עד לכשירחיב.

כי ירחיב ה' את גבולך כאשר דיבר לך ואמרת אוכלה בשר (י"ב - כ') מסופר על הגה"ק רבי יצחק אלחנן ספקטור זיע"א, שבהיותו ילד בגיל עשר למד עם עוד ילד כמוהו אצל אביו הגה"ק רבי ישראל איסר זיע"א. והיה כבר אז בקי בתלמוד. שני הצעירים ישבו לפני רבם ועסקו באיזו סוגיה עמוקה. פתאום נפתחה הדלת ושני אנשים מבני העיר נכנסו ישר לחדרו של הרב, הם באו לדון לפניו בדבר סכסוך שהיה ביניהם, והתובע סידר בראשונה את טענותיו לפני הרב, חברי זה לווה ממני סכום כסף, וקבע זמן לפירעון, הגיע הזמן והלה לא היה יכול לפרוע את החוב כולו, הוא שילם רק את מחציתו ועל השאר נתן לי שטר חוב בנוסח זה: "כשירחיב ה' את גבולי, מתחייב אני החתום מטה לשלם לפלוני בן פלוני את יתר החוב המגיע לו ממני בסכום כך וכך". והנה כבר עברו וחלפו כשלוש שנים, וכפי שנודע לי, כבר הרחיב ה' את גבולו של בעל החוב שלי, מצבו הוטב ואני תובע ממנו להחזיר לי את חובי, כפי שהבטיח והתחייב בחתימת ידו. הנתבע אישר את התביעה, אבל טען כי אין אדם יודע מה שיש בקדרתו של חברו, עדיין לא הרחיב את גבולי הוסיף

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 7:57 ת"א: 7:59 ר"ת: 8:36

פרשת ראה

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:44 ת"א: 6:59

הרופא שמכר את חלקו בעולם הבא

מסופר: בעיירה סלוצק מקום כהונתו של הגאון הקדוש רבי יעקב דוד זיע"א הרידב"ז, אירע מעשה שזכה לפרסום רב בשעתו. רופא יהודי פורק עול נהג מטעמי בריאות לצאת לטייל לפנות ערב, היה הדבר ביום חמישי, עובר הרופא ליד האיטליז ומבחין כיצד הקצב היהודי שחנותו היתה מלאה קונים, מפציר בהם לצאת מהחנות, ואומר להם כי מי שירצה לקנות דוקא היום, ישוב בעוד שעה. הרופא שלא הבין למראה עיניו, ניגש אל הקצב ושאל לפשר הדבר, איך מלאו ליבו ביום חמישי יום הפרנסה לגרש את הקונים חוצה, לדרחוף את הפרנסה בידיים? "ממהר אני לבית הכנסת, ללמוד ולהתפלל ולעבוד את השם יתברך, הפרנסה נגזרה מן השמים, וחוף מזה עלי לדאוג על העולם הבא שלי." עולם הבא? לגלג הרופא "אין דבר כזה" השיב היהודי הפשוט: "לכבודו אולי אין, אולם אני מקוה שלי כן יהיה". תשובת היהודי הנוקבת גרמה לו לרופא ללעוג עוד יותר, עד שנענה ואמר: "שמע נא לי ר' יהודי, אולי תרצה להגדיל חלקך שם בעולם הבא שלך? אני מוכן ומזומן למכור לך את חלקי בעולם הבא תמורת רובל אחד." "איזה עסק מצויין" התפעל היהודי והושיט לו לרופא רובל אחד.

חלפו ימים ועברו שנים רבות מאז אותו מקרה, וביום בהיר אחד נכנסה אל האיטליז של היהודי, אשה כבודה והציגה את עצמה בתור אלמנת הרופא. לאחר שיחה קלה החלה מספרת לקצב "לאחר שבעלה הרופא נפטר, ראתה בחלום את בעלה כשהוא נרעש עד מאוד". וסיפר: "דנוהו במשפט לפני בית דין של מעלה, וכף החובה הכריע את גורלו לשבט, בא הרופא בטענה: "ומה עם הצלת נפשות שעסקתי בהם בימי חייו? מה עם ריפוי החולים העניים שריפא ללא תשלום? הלא זכויות רבות לו, האם זה עולם האמת?" שאל בפחד ובמורא. ענו לו בבית דין של מעלה: "אמת נכון הדבר, במעשיך הטובים בעולם התחתון, יכולת להקל מעליך את דינך הקשה, אולם אתה בעצמך גורת את דינך בידך, בשעה שהחלטת למכור את חלקך בעולם הבא לקצב היהודי תמורת רובל אחד." "ביקש בעלי הרופא שירחמו עליו ועל נשמתו המיוסרת, אולי יסכים היהודי לחזור מן המקח" והסכימו על ידו שאם יצליח לגרום לו ליהודי לוותר ולחזור בו מהעסקה יבטל גזר דינו. בעלי בא בחלומי, ביקש והתחנן לפני שאלך לקצב ואשתדל לבטל את המכירה. בפעם ראשונה שחלמתי, ביטלתי החלום מליבי הלוא חלומות שוא ידברון, אך כאשר נשנה החלום פעמיים ושלוש ובעלי לא הרפה ממני, החלטתי לברר האם חלום אמת הוא או לא? הקצב אישר את כל המאורע וסיפר לאלמנה את כל אשר אירע באותו יום

חמישי. האשה הנדהמת, הציעה ליהודי שיחזור בו מהעסקה והיא תחזיר לו רובל כסף תמורת חלק בעלה בעולם הבא, אולם הקצב לא הסכים ודחה את ההצעה והסביר לה: "הן תביני, קצב פשוט אנכי, כמה מצוות כבר ישנן בחלקיך לצערי ולבושתי, מעט מאוד, מי יודע האם הייתי זוכה בכלל לחלק בעולם הבא. עתה שוכתי במצוות רבות של הצלת נפשות וריפוי חולים עניים ללא תמורה, הרי מובטח לי שם בעולם הבא חלק לא מבוטל, האם אחמיצנו? מאוכזבת ומודאגת עובה האשה את חנותו של הקצב ושבה לביתה.

בלילה ההוא חזר הרופא בחלום אל אשתו, וכשמעו את תשובת היהודי, זעק וזעקת שבר נורא, וביקש מאשתו שתלך לרב העיר הוא הגאון הרידב"ז זיע"א, ולהזמין את הקצב לדין תורה. למחרת פנתה האשה לבית הכנסת, וכצאת הגאון הרידב"ז מבית הכנסת, שטחה בפניו את כל הפרשה, את החלומות החוזרות ונשנות, את תשובתו של הקצב וכו'. הסיפור עשה לו כנפיים ותהום כל העיר, הדין תורה נקבע להיערך בבית הכנסת הגדול. ביום המיועד נקהלו היהודים אשר בסלוצק לבית הכנסת, להיות נוכח בדיון בדין תורה נדיר זה, מתח רב שרר בבית הכנסת כאשר האשה שטחה את טענותיה בפני הדיינים וחזרה שוב על כל מהלך העניינים. לאחר מכן נקרא היהודי הקצב להשמיע את דבריו ואת טענותיו. הציבור היה נבוך מאד, המלמול הנרגש נשמע בבית הכנסת, אלו צידדו עם הרופא הנפטר, ואחרים הצדיקו דוקא את היהודי. בינתיים הוחלט כי פסק הדין ינתן בעוד מחצית השעה.

פסק הדין הכיל שלושה סעיפים: הסעיף הראשון, "המכירה בטלה ומבוטלת" שמחה חרישית נשמע בקהל, והרב הסביר: "עולם הבא אינו רכוש היכול לעבור מיד ליד, עולם הבא הוא האור שנוצר ממצוות ומעשים טובים שפעל האדם בימי חייו" מי שלא עמל כיצד ישיג את האור? המשך הרב ונשא משלו: "מי ששכר חוטב עצים לחודש ימים תמורת חמישים רובל, מלבד חמישים הרובל שיקבל, זכה בנוסף לזה במתנה נוספת, אור העיר, התעמלות גופו ותוספת בריאות שחיוקו את איבריו. מעתה יכול הוא להתנות עם משכירו לשלם את חמישים הרובל למישהו אחר, אבל בנוגע לבריאות שזכה בה, האם יוכל למכרה? וודאי שלא, זהו איפוא חלק מעצמותו, בשר מבשרו, מתנה זו אינה נכנסת בסוג של מקח וממכר, גם העולם הבא, האורות שזכה בהן אדם שקיים מצוות ומעשים טובים והוסיפו בו כוח רוחני, אין בכוחו למכור אותו תמורת כסף, משום כך על האלמנה להחזיר לקצב את הרובל והמקח בטל."

משל ונמשל

כי יהיה בך אביון מאחד אחיך באחד שעריך
בארצך וגו' (ט"ז - ז')

לכאורה תיבות באחד שעריך נראות מיותרות. ועוד יש לשאול, מדוע אמר הכתוב בארצך, וכי מצוה זו תלויה בארץ והרי גם בחוץ לארץ צריך לקיים מצוה זו? ונראה להסביר על פי משל לעני שהיה מחזור על הפתחים כדי להביא טרף לביתו. והנה פעם הלך ברחוב ונעליו התלכלכו בבוץ מחמת הגשמים שירדו ונכנס לבית עשיר אחד שהרצפה שם היתה מרוצפת באבני שיש לבן וחשוב מאד, וכשדרס העני על הרצפה, צעק עליו העשיר בקול גדול, צא מיד מביתי כי לכלכת את הרצפה בבוץ וטיט, וציוה למשרתיו להכותו ולגרשו החוצה. אולם העני סירב לצאת ואמר לעשיר רצוני לומר לו כמה מילים, העשיר הסכים לשמוע אותו והעני אמר לו, הנה בכל יום אנו אומרים בברוך שאמר "ברוך מרחם על הארץ ברוך מרחם על הבריות", נמצא שאנו משבחים את השם יתברך שמרחם גם על הארץ וגם על הבריות, והאדם צריך ללמוד ממידותיו של הקב"ה, ועתה ראיתי שלמדת מהקב"ה רק לרחם על הארץ, כי צר לך שנתלכלכה רצפתך, אבל היה לך גם לרחם על הבריות ולרחם עלי. כששמע העשיר את הדברים התבייש ונתן לו צדקה הגונה.

והנמשל: התורה הקדושה רומזת לעשיר שיש לו ארץ טובה הן לדירתו והן לכרמו ותבואותיו, והנה הוא חס על הארץ לעבדה ולשמרה ולנקות את דירתו, ואיך לא יחוס על בריה שהיא נאה כמוהו ובצורתו העשויה בצלם אלקים, לכסותה ולזון אותה. והנה יש שני מיני אביונים, יש עני שלא ניכר בו העניות כי לעיני הרואים הוא לובש מלבושים טובים ונאים, ורק בביתו יודעים את עוניו. ויש עני שמחזור על הפתחים וצועק על רעבוננו. ולזה אמר הכתוב "כי יהיה בך אביון מאחד אחיך" דהיינו שיש לו יראת שמים שנחשב אחיך שדומה לך בצדקות ובכשרות, אך מזלו הוא ברע, שמחזור על הפתחים ודופק וצועק באחד שעריך לבקש ממך צדקה, הנה תביט באותו זמן בארצך אשר ה' אלקיך נותן לך, כמה אתה חס עליה לשמרה ולנקותה וליפותה, ואז על ידי כן לא תאמץ את לבבך ולא תקפוץ את ירך מאחיק האביון, כי תאמר בלבבך כשם שאני מרחם על הארץ אשר נתן לי השם יתברך כן צריך אני לרחם על הבריות.

(עוד יוסף ח')

הסעיף השני: הרופא איבד את חלקו בגן עדן וההסבר: פסוק מפורש הוא (יחזקאל ל"ג י"ב) "ואתה בן אדם אמור אל בני עמך צדקת הצדיק לא תצילנו ביום פשעו", ואמרו חז"ל במסכת קידושין שמדובר בצדיק שהתחרט על צדקותיו, וכן אמרו במסכת סנהדרין שהכופר בעולם הבא נדחה מעולם הבא, "במקרה שלפנינו" סיכם הרידב"ז "הנפטר היה זוכה בשכרו משום שהמקח התבטל, בכל זאת מאחר וכפר בעולם הבא, זלזל ולגלג עליו, איבד את עולמו".

הקהל נדהם למשמע אוניהם, כלומר תמהו: כולם הפסידו כאן? הקצב איבד את מקחו והרופא יצא קרח מכאן ומכאן, את הרובל החוזר ואת עולמו איבד? עד שנשמע קולו של הרב בקראו את הסעיף האחרון של פסק הדין, הסעיף השלישי: קידוש שם שמים שנגרם על ידי הרופא לאחר מותו, זיכה אותו לצאת מדינה של גיהנום, וההסבר: מאורע זה גרם קידוש שם שמים גדול, כולם ראו והתחזקו כי יש דין ויש דיין, ועל כל מעשה יבוא האדם במשפט. קובעים אנו על דעת המקום ועל דעת הקהל, שזיכוי הרבים הוזה נזקף לזכותו של הרופא, ועל כגון זה קבעו חז"ל (יומא פ"ז) שהמזכה את הרבים אינו נופל בגיהנום, זאת ועוד, הרי לימדונו חז"ל (מסכת אבות פרק ה' משנה י"ח) "המזכה את הרבים זכות הרבים תלוי בו". גם כאן זכות הרבים תלוי בו ברופא, וראוי מעמד זה של חיזוק אמונה להקנותו חלק לעולם הבא.

אנחת רווחה נשמעה בין הקהל, רבי! רבי! נשמעה אנחתו של היהודי קצב שפילס לו דרך אל מושב הרב והדיינים, אם כך החשבון הרי גם לי חלק בכך במטו מינייכו לפסוק שגם חלקי לא יקופח.

הודעה משמחת

ניתן לתרום עבור הפצת העלון החשוב

והמבוקש "סיפורי צדיקים"

בעמדות "קהילות" המפוזרים

בבתי כנסיות בכל רחבי הארץ.

צ'ין אדם לחברו

הצדיק שמנע מכירת בית אלמנה מסופר על הרה"ק בעל "אהבת ישראל" מוויזניץ זיע"א, שהיה נוהג למען בריאותו, ללכת בכל ערב עם הגבאי שלו לטייל כחצי שעה. פעם אחת הגיע בדרך טיולו עד ביתו של גביר אחד שהיה מנהל בית הבנק המקומי, שהיה מן הנאורים והמשכילים, ולא היה מחסידי הרבי כלל. משהגיע הרבי לשם, דפק על דלת הבית, וכשהמשרת פתח את הדלת נכנס לפנים, והגבאי אחריו, היה הדבר תמוה לגבאי, מה זה ועל מה זה נכנס רבו פתאום לכאן? אבל לא ההין לשאלו דבר, וכשראה שהרבי נכנס, הלך בלי אומר גם הוא אחריו. כשראה בעל הבית את הרבי בא לביתו, חרד לקראתו וקיבלו בהדרת הכבוד, כי היה איש מנומס, הגישו לו כסא לשבת. ה"אהבת ישראל" ישב איזה זמן בלי לדבר כלל, לא הרהיב בעל הבית לשאול את הצדיק בעצמו מה לידידי בבית? ופנה בלחישת אל הגבאי ושאלו לפשר הביקור הזה, השיבו הגבאי כי גם הוא לא יודע. אחרי כמה רגעים של שתיקה, קם הרבי מכיסאו, נפרד מבעל הבית והלך לו, ומפני הכבוד ליווה בעל הבית את הרבי עד ביתו. משהגיעו ליד ביתו של הרבי ה"אהבת ישראל", לא יכול היה להתאפק עוד ופנה אל הרבי בשאלה: ימחל לי הרבי על שאלתי, הנה בביתי לא היה מן הנימוס לשאלו משום מה כיבדני בביקור? אבל עתה רוצה אני לדעת את סיבת הביקור. השיב לו הרבי הלכתי לביתך לקיים מצוה וברוך השם שקיימתי את המצוה. תמה הגביר איזה מצוה? רבותינו אמרו השיב לו הרבי, "כשם שמצוה

לומר דבר הנשמע, כך מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע" ובכן, אם אני אשב לי בביתי ואתה נמצא בביתך, איזו מצוה תהיה אז כשלא אומר לו את הדבר שאינו נשמע, צריכים ללכת לאותו האיש הבלתי שומע לביתו, ושם לא לומר לו, או תהיה המצוה כתיקונה, וכך עשיתי אבל אמר לו הגביר ימחל הרבי להגיד לי את הדבר אולי אשמע, אמר לו הרבי מובטחני כך שלא תשמע, וככל שהרבי סירב מלהגיד לו את הדבר, כן גברה הסקרנות של הגביר יותר ויותר לדעת את הסוד, והפציר הרבה בצדיק שיגלה לו את הדבר שאינו נשמע.

עד שלבסוף נעתר לו הרבי ואמר לו: הנה אלמנה פלונית שהיא עניה מרודה, חייבת לבית הבנק שלך סכום כסף על המשכנתא של ביתה, בימים הקרובים עומד הבית להימכר על ידי הבנק במכירה פומבית, והיא האלמנה תצטרך לצאת החוצה לרחוב, חפצתי לבקש ממך שתמחל את החוב לאותה אלמנה, אבל לא אמרתי לך את בקשתי משום אותה המצוה שלא לומר, אמר לו הגביר בתימהון, איך אפשר דבר שכזה, הלא החוב איננו חוב פרטי שלי אלא של הבנק, ואני הוא רק מנהל הבנק, אבל לא בעל הבנק, והסכום שהיא חייבת הוא די גדול, הפסיקו הרבי ואמר: הלא הוא הדבר אשר דיברתי שלא תאבה ולא תשמע, והרבי הפסיק את השיחה ונכנס לביתו, והגביר אף הוא הלך לו לביתו. הדברים נכנסו ללבו של הגביר ולא נתנו לו מנוח, עד ששילם מכיסו את כל החוב של האלמנה לקופת הבנק והאלמנה נשארה בביתה.

תלולא דצדיקא

יום שבת קודש כ"ז מנ"א
הגה"ק רבי יהושע אב"ד קראקא ב"ר יוסף (מגיני שלמה ת"ח)
יום שני כ"ט מנ"א
הגה"ק רבי שמואל סלנט ב"ר צבי הירש (רבה של ירושלים - תרס"ט)
הרה"ק רבי יוסף מאיר ממחנבוקא ב"ר אברהם יהושע העשיל מסקווירא (תרע"ו)
הרה"ק רבי אברהם דב מראחמיסטריווקא ב"ר מנחם נחום (תש"ה)
הרה"ק רבי אליעזר זוסיא מסקולען ב"ר ישראל אברהם (תשמ"ב)
יום שלישי ל' מנ"א
הרה"ק רבי ישראל מבאיאן-לייפציק ב"ר יצחק (פחד יצחק) (תשי"א)
יום רביעי א' אלול
הרה"ק רבי חנוך העניך מאלעסק ב"ר שמואל (תרמ"ד)
יום חמישי ב' אלול
הרה"ק רבי אליעזר ("דמשק אליעזר") ב"ר ישראל מוויזניץ (תש"ו)
יום שישי ג' אלול
הרה"ק ישכר בער מנדבורנא ב"ר יצחק מקאליש (תר"ח)
הרה"ק רבי משולם זושא מוינקוב ב"ר יצחק מאיר (תרכ"ד)
הרה"ק רבי יצחק ישעי' מטשחוב הי"ד ב"ר חיים מצאנו (תש"ב)
זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הבון רבטיבין שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רפרסם זימן הדרש" על המצוות.

הסרת הסכין מהשולחן בברכת המזון (ב)
א) צריך לכסות גם הידית של הסכין, ולא סגי רק שמכסה להב הסכין. ("פסקי תשובות" סימן ק"פ הערה 19)
ב) סכין שמתקפל, לא סגי שמקפל הסכין, אלא צריך גם לכסותו. (שם)
ג) סכין של פלסטיק לא צריך להסיר. (גם אני אודך" תשובות הגר"ח קניבסקי שליט"א)
ד) נכון להחמיר להסיר לא רק סכין של ברזל, אלא אף סכינים של שאר מיני מתכות. (שו"ת "אז נדברו" ח"ז סימן ב')
ה) כמה אנשים האוכלים בשלחן אחד, ואחד מהם מברך ברכת המזון, מותר לחבירו לאחוז סכין על השלחן ולחתוך בו ירקות וכיו"ב שרוצה לאכול. (גם אני אודך" תשובות מהגאון בעל שערי יושר זצ"ל)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

מברכים חודש אלול
המולד ביום שלישי בשעה 10:44
15 חלקים
ר"ח ביום שלישי ורביעי